

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w kl. 5

Ocena celująca:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiedza znacznie wykracza poza program nauczania, a ponadto:

- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, proponuje oryginalne rozwiązania wykraczające poza materiał programowy,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne i dojrzałe; nie powiela poglądów innych, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych lub międzyszkolnych.

Ocena bardzo dobra

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności na ocenę dobrą, a ponadto:

- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno-ortogr., merytorycznym i logicznym, stosuje poprawne związki frazeologiczne,
- wyszukuje potrzebne informacje z kilku tekstów o charakterze informacyjnym,
- zmienia dialog na opowiadanie i odwrotnie, dokonuje oceny postaci, uzasadnia własne sądy,
- określa rytm w utworze, podejmuje próby tworzenia własnych wierszy rytmicznych,
- rozróżnia wiersz ciągły od stroficznego, interpretuje wiersz (barwa, siła głosu, intonacja),
- zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienie oraz określa ich funkcje,
- formułuje morał bajki oraz wskazuje punkt kulminacyjny utworu,
- trafnie rozpoznaje intencję wypowiedzi,
- tworzy szczegółowy plan wydarzeń,
- ustala zakres treści, wybiera formę i styl wypowiedzi,
- redaguje notatkę jako krótki wniosek wypływający z przebiegu lekcji,
- dostrzega symboliczne sensy w micie i opowieści biblijnej,
- wskazuje różnice między utworem literackim a jego wersją filmową,
- zna terminy związane z filmem i opisuje dzieło filmowe ze względu na jego środki wyrazu i elementy świata przedstawionego, rozpoznaje gatunki filmowe,
- analizuje różnice między utworem literackim a jego adaptacją, tworzy krótki scenariusz filmowy i teatralny,
- rozpoznaje części zdania i je stosuje w zdaniach: orzeczenie, podmiot, przydawka, dopełnienie i okolicznik, zna rodzaje podmiotów i orzeczeń,
- pisze poprawnie popularne wyrażenia przymikowe oraz przymyki złożone (nie dotyczy uczniów z orzeczoną dysortografią),
- rozumie funkcję równoważników w różnych formach użytkowych,
- porządkuje składniki zdania ze względu na ich kolejność, tworzy zdania synonimiczne,
- rozróżnia zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie,
- poprawnie zapisuje „ą” „ę” w czasownikach (uczeń z orzeczoną dysortografią zna zasady pisowni),
- poprawnie pisze „nie” z przymiotnikami, przysłówkami, rzeczownikami i czasownikami (uczeń z orzeczoną dysortografią zna zasady pisowni).

Ocena dobra:

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności na ocenę dostateczną, ponadto:

- buduje przewidziane programem wypowiedzi (ustne i pisemne), uwzględniając właściwe dla tych form środki językowe: opis postaci rzeczywistej i literackiej, ogłoszenie, zawiadomienie, instrukcję, przepis, sprawozdanie, opis obrazu, notkę encyklopedyczną, opis zwierzęcia) oraz te, które poznał w kl.IV,
- wykonuje projekty graficzne zaproszenia, zawiadomienia, ogłoszenia,
- czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania, czyta teksty prasowe ze zrozumieniem ich treści i funkcji,
- zapisuje dialog, stosując właściwą interpunkcję, unika powtórzeń wyrazowych, stosuje synonimy, zestawia cechy przeciwstawne, tworząc opisy kontrastowe,
- redaguje odtwórczy plan wydarzeń (ramowy) oraz twórczy plan tekstu,
- stosuje akapity; nadaje tytuły akapitom, rozumie sens tytułu i akapitu,
- odtwarza skrótowo zdarzenia przedstawione w cudzym tekście,
- łączy poznanych autorów z utworami, odróżnia autora od narratora,
- rozróżnia formy wypowiedzi w tekście – dialog, opis, opowiadanie,
- określa czas, przestrzeń i sytuację mówienia w tekście, dostrzega przyczynowo-skutkową strukturę utworu, ocenia zachowanie bohaterów,
- rozpoznaje narrację pierwszoosobową i trzecioosobową,
- rozumie pojęcie fikcji literackiej,
- rozpoznaje cechy bajki, przypowieści i mitu oraz opowiadania, powieści na podstawie elementów świata przedstawionego (akcja, czas, przestrzeń, bohaterowie, narrator),
- wskazuje cechy utworu poetyckiego (budowa; strofa, rym i rytm; dźwiękonaśladownictwo, epitet, porównanie, uosobienie)
- rozpoznaje intencje wypowiedzi,
- poprawnie zapisuje spółgłoski dźwięczne w wyrazach, poprawnie oznacza miękkość spółgłosek,
- rozpoznaje części zdania: orzeczenie, podmiot, przydawka, dopełnienie i okolicznik, zna rodzaje podmiotów i orzeczeń,
- tworzy czasowniki dokonane i niedokonane,
- stopniuje przymiotniki, poprawnie pisze „nie” z przymiotnikami w stopniu równym (uczeń z orzeczoną dysortografią zna zasady pisowni),
- przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie,
- oddziela przecinkiem jednorodne człony zdania.

Ocena dostateczna

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności na ocenę dopuszczającą, a ponadto;

- redaguje instrukcję, ogłoszenie i pozdrowienie, uwzględniając charakterystyczne dla danej formy środki językowe,
- tworzy lub odtwarza dialogi rzeczywiste i wyobrażone, przekształca w wypowiedź ciągłą,
- tworzy opowiadanie (ustne i pisemne), uwzględniając chronologię wydarzeń, związki przyczynowo-skutkowe, wyrażenia sygnalizujące następstwo w czasie,
- ustnie i pisemnie opisuje wygląd postaci rzeczywistej i literackiej, uwzględniając wyrazy określające cechy,
- redaguje sprawozdanie z wycieczki (filmu, spektaklu) do wspólnie ułożonego planu przebiegu,
- swobodnie redaguje notatkę z obserwacji, sporządza notatkę z lektury (wspólnie z nauczycielem lub w zespole), samodzielnie redaguje zdania do wspólnego zapisu notatki, odnajduje w tekście odpowiedzi na postawione pytania i fragmenty do argumentacji,
- opisuje elementy świata przedstawionego w utworze,
- dostrzega powtarzalność układu zwrotek, liczby wersów w zwrotkach, liczby sylab w wersie, układu rymów w zwrotkach, wystukuje rytm,

- wygłasza tekst ze świadomością budowy wiersza (rym, rytm),
- dostrzega charakterystyczne elementy języka potocznego i gwarowego,
- rozpoznaje mit, zna wybrane opowieści biblijne oraz przypowieść
- rozumie słowo poezja (utwory wierszowane mówiące o uczuciach, przeżyciach),
- dostrzega związek mitów z baśniami,
- rozpoznaje cechy charakterystyczne dla sztuki ludowej swojego regionu,
- dostrzega podstawowe środki wyrazu sztuki filmowej,
- gromadzi i notuje informacje z tekstu prasowego,
- tworzy prosty komiks (tekst, rysunek)
- poprawnie artykułuje głoski i akcentuje wyrazy na 2 i 3 sylabie od końca,
- odróżnia części mowy odmienne i nieodmienne,
- określa przypadek, liczbę i rodzaj przymiotnika, rzeczownika, poprawnie odmienia czasowniki, rozróżnia rodzaje liczebników i je odmienia,
- poprawnie pisze podstawowe wyrażenia przyimkowe (nie dotyczy uczniów z orzeczoną dysortografią)
- poprawnie stosuje spójniki w zdaniu pojedynczym,
- tworzy szeregi wyrazowe, rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu,
- tworzy zdania złożone, wskazując różne zależności między faktami,
- dostrzega potrzebę używania znaków interpunkcyjnych w zdaniu złożonym.

Ocena dopuszczająca

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy n-la wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności, a w szczególności:

- czyta głośno w sposób ułatwiający zrozumienie tekstu (cicho – pod kątem określonego problemu),
- podejmuje próby redagowania pisemnie zaproszenia, ogłoszenia, zawiadomienia; ustnie - opowiadania, opisu postaci, relacji z wycieczki, opisu obrazu,
- pracując w zespole prowadzi rozmowę na określony temat, uczestniczy w redagowaniu planu,
- poprawnie zapisuje dialog, wskazuje dialogi w tekście,
- relacjonuje wydarzenia z wycieczki,
- porządkuje wydarzenia w tekście, nadaje mu tytuł, odnajduje fragmenty wskazujące na czas i miejsce wydarzeń,
- zwraca uwagę na pisownię zwrotów grzecznościowych,
- rozumie pojęcia nadawca-odbiorca,
- wskazuje bohaterów pierwszoplanowych i drugorzędnych, opowiada o zdarzeniach tworzących akcję,
- zauważa wyrazy języka codziennego, które naśladują dźwięki,
- rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze, epitety, porównania w poezji i uosobienie w bajce,
- rozpoznaje mit jako opowieść o wierzeniach starożytnych Greków i Rzymian, zna wybrane mity,
- rozpoznaje opowieść biblijną i dostrzega jej religijny charakter,
- dostrzega związek budowy piosenki z wierszem,
- orientuje się w programach telewizyjnych dla młodzieży,
- dostrzega różnice między pisownią a wymową spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych
- poprawnie wymawia głoski nosowe,
- wyjaśnia znaczenie wyrazu na podstawie słownika,
- poprawnie używa form czasu, osoby, liczby,

- stopniuje w sposób regularny przymiotniki i przysłówki,
- rozpoznaje spójniki w zdaniu,
- zna zasady pisowni „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je zapisuje - w zakresie czynnego słownictwa (uczeń z orzeczoną dysortografią zna zasady pisowni)
- zna zasady pisowni: em, en, om, on, ą, ę, i poprawnie je zapisuje - w zakresie czynnego słownictwa (uczeń z orzeczoną dysortografią zna zasady pisowni).

Ocena niedostateczna

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych, elementarnych wiadomości i umiejętności przewidzianych podstawą programową oraz programem nauczania dla kl.V,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym, jego wypowiedzi są niepoprawne pod względem językowym i rzeczowym, w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych, nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnień o elementarnym stopniu trudności.

Na lekcjach języka polskiego ocenie podlega:

- mówienie (opowiadanie ustne – twórcze i odtwórcze),
- czytanie – głośne i wyraziste oraz ciche ze zrozumieniem,
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (sprawdziany, testy, zadania dom. i klas.),
- posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi (dyktanda, kartkówki),
- znajomość treści lektur szkolnych (kartkówki),
- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku (sprawdziany i kartkówki),
- inne – recytacja, rysunkowe konkretyzacje utworów literackich, wykonanie określonych projektów, praca w grupie („plusy” i oceny wyrażone stopniem)